

РЕШЕНИЕ

№ 7573

гр. София, 31.12.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 35 състав,
в публично заседание на 04.11.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Миглена Недева

при участието на секретаря Кристина Григорова и при участието на прокурора Кирил Димитров, като разгледа дело номер **4523** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 и сл. от Административно – процесуалния кодекс /АПК/, във връзка с чл.128, ал.1, т.6 от АПК и чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/.

Образувано е по искова молба от С. В. Б. срещу Националната агенция за приходите за присъждане на обезщетение в размер на 1000 (хиляда) лева за причинени неимуществени вреди, претърпени в резултат на неполагане на дължима грижа за защита на личните данни довели до теч на лични данни на повече от шест милиона граждани, представляващо неизпълнение в достатъчна степен на задължението по чл.59, ал.1 от Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД), чл.24 и чл.32 от Общия регламент относно защитата на личните данни (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета (GDPR), ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 15.07.2019г. до окончателното ѝ изплащане.

Ищецът, чрез адв. Х., в обстоятелствената част на исковата молба посочва, че на 15.07.2019г. от информационните масиви на НАП е била изтеглена информация в голям обем, съдържаща личните данни на милиони български граждани. Твърди, че ответникът неправомерно е бездействал, като не е изпълнил задължението си да осигури ефективна защита и сигурност на личните данни. Ищецът почувствал страх, че е възможно да бъде злоупотребено с личните му данни под най-различна форма - да се изтегли кредит на негово име, да се учреди ипотека, залог и т.н., както и

неудобство от оповестяване на личните му данни, срам и ужас, че целият му живот излизал на показ, максимално публично. Всички тези негативни проявления в емоционалното му състояние били пряка и непосредствена последица от бездействието на НАП да осигури ефективни мерки за защита на личните данни. В проведеното открито съдебно заседание ищецът не се явява и не изпраща процесуален представител, който да заяви становище във връзка с иска.

Ответникът, чрез юрк. Т., е депозирал писмен отговор по чл.131 ГПК във вр. чл.144 АПК, в който е посочено, че не са осъществени в своята кумулативност предпоставките по чл.1 ал.1 от ЗОДОВ, за да бъде ангажирана отговорността му по този ред. Неоторизираният достъп до информационните системи на НАП е в резултат на извършено престъпление по НК, а не вследствие на проявено бездействие и непредприемане на адекватни мерки за сигурност и защита на личните данни. Внедрена била и функционирала система за управление на сигурността на информацията, както и е утвърдена методика за оценка на риска и политика на информационната сигурност. Посочва се, че в резултат на престъпното посегателство са засегнати частични данни на физически и юридически лица, които са във формат, изискващ допълнително обработване, за да могат да бъдат използвани. Веднага след установяване на инцидента са предприети мерки за преустановяване на неоторизирания достъп, както и са уведомени всички компетентни държавни органи и физическите лица, чийто данни са били разпространени, предприети са активни мероприятия по информиране на обществеността, за да се преодолее неоснователния страх от евентуални злоупотреби. В хода на устните състезания излага, че исковата претенция е неоснователна, като поддържа подробните правни аргументи в защита на това становище в депозирания писмен отговор. Акцентира се върху недоказването на твърдението за настъпил вредоносен резултат, който да е в пряка причинна връзка с незаконосъобразно бездействие. В тежест на ищеца било да докаже реално настъпване на вреди, а не самосъздадена представа и съмнения за хипотетично съществуваща опасност от злоупотреба с лични данни, като до настоящия момент не бил констатиран нито един случай на извършена злоупотреба с чужди лични данни. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Заклучението на прокурора от Софийска градска прокуратура е, че исковата претенция е неоснователна.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С.- град, след извършена преценка поотделно и в съвкупност на събраните по делото писмени доказателства, доводите и становищата на страните по реда на чл.235 ал.2 ГПК във вр.чл.144 АПК, приема за установено следното от **ФАКТИЧЕСКА СТРАНА**:

Не се спори между страните в процеса, че на 15.07.2019г. за ищцата са изтекли лични данни в публичното пространство, за удостоверяването на който факт е представена 1 бр. писмена декларация и писмо-справка от НАП, в което е посочено, че разпространените лични данни включват - ЕГН, имена и данни, подадени от организатори на хазартни онлайн игри.

Издадено е Наказателно постановление № 004/28.08.2019г. от Председателя на Комисията за защита на личните данни, с което на НАП за извършено нарушение по чл.32 § 1, б.“б“ от Регламент /ЕС/ 2016/679, защото при осъществяване на дейността си не е приложила подходящите технически и организационни мерки, в резултат на което е осъществен неоторизиран достъп, неразрешено разкриване и разпространение на лични данни на физически лица от информационните бази данни, поддържани от

агенцията, като в неправомерно достъпната и разпространена в интернет пространството информация се съдържат лични данни на 6 074 140 физически лица, което включва 4 104 786 живи физически лица, български и чужди граждани и 1 959 598 починали физически лица. С Наказателно постановление е наложена на основание чл.83 §4 б. "а" от ОРЗД имуществена санкция в размер на 5 100 000 лева, невлязлов сила поради обжалване от НАП по реда на чл.59 и сл. от ЗАНН.

От Комисията за защита на личните данни е било издадено и Решение № ППН-02-399/22.08.2019г., с което на НАП са дадени 20бр. разпореждания да съобрази операциите по обработването на личните данни на физическите лица. Този административен акт е оспорен пред АССГ, II-ро отделение, 50 състав, като е било образувано адм.дело № 10477/2019г., по което към настоящия момент не е постановено решение.

Към отговора на исковата молба от ответната страна са представени и приети в процеса следните писмени доказателства: Политика по информационна сигурност на НАП от м.05.2016г., методика за оценка на риска от м.11.2015г., Инструкция № 2 / 08.05.2019г. за мерките и средствата за защита на личните данни, обработвани в НАП и реда за движение на преписки и заявяване на регистри, Заповед № ЗЦУ-1436/15.10.2018г. на изпълнителен директор на НАП, Заповед № ЗЦУ-746/25.05.2018г. на изпълнителен директор на НАП, Политика по защита на личните данни в НАП, оценка на риска за информационната сигурност, Заповед № ЗЦУ-586/30.04.2014г., Указания за обозначаване на работа с информацията и списък на видовете операции по обработване на личните данни, за които се изисква извършване на оценка на въздействието върху защитата, съгласно чл.35, § 4 от Регламент /ЕС/ 2016/679.

При така установените факти, АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С.- град, обосновава следните ПРАВНИ ИЗВОДИ :

Предявеният иск е ПРОЦЕСУАЛНО ДОПУСТИМ, като подаден от страна, която има правен интерес от водене на настоящото производство, а ответникът е пасивно легитимиран по претенцията.

Разгледана по същество, исковата претенция е НЕОСНОВАТЕЛНА.

Отговорността по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди по своя характер е обективна, т.е. не е необходимо наличие на вина. Съгласно чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, държавата и общините носят отговорност за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност, като когато вредите са причинени от незаконно действие или бездействие, незаконосъобразността на действието или бездействието се установява от съда, пред който е предявен искът за обезщетение.

Разпоредбата урежда предпоставките, при които възниква задължение за поправяне на причинените вреди, като фактическият състав, при осъществяването на който възниква правото на обезщетение за вреди, включва следните елементи:

1. незаконен акт, действие и/или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата при или по повод изпълнение на административна дейност;
2. настъпила за ищеца вреда;
3. причинна връзка между вредата и акта, действието и/или бездействието.

Държавата дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които

са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали те са причинени виновно от отговорното длъжностно лице.

Пасивно легитимирианият ответник по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, срещу когото следва да се предяви иска за обезщетение, съгласно чл. 205 от АПК е юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите.

Под „орган” и по смисъла на § 1 т.1 ДР на АПК в случая се има предвид този държавен орган, чиито длъжностни лица със своите действия и/или бездействия са причинили вреди на граждани. Ето защо, НАП, като административен орган се явява надлежния ответник по предявения иск по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Ищецът извежда своята претенция за обезщетение от твърдението, че вредите са й причинени от незаконосъобразно бездействие на ответника - НАП да изпълни произтичащи от чл.59 ал.1 от ЗЗЛД, чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 (GDPR) (Регламента) задължения. По аргумент от чл.204 ал.4 от АПК незаконосъобразността на бездействието следва да бъде установена от съда, пред който е предявен иска за обезщетение.

С оглед становищата, застъпени в доктрината и съдебната практика „бездействията“ на административните органи предполагат неизвършването на фактически действия при наличие на нормативноустановено задължение за извършване на такива действия, но не и изпълнение на задължение за волеизявление – за издаване на индивидуален административен акт. В настоящото производство се съобразява именно това разграничение, доколкото на изследване подлежи обстоятелството кое е било дължимото най-общо поведение на административния орган – НАП.

Съгласно мотивите на Тълкувателно решение № 3/22.04.2005г. по т.гр.д. № 3/2004г. на ОСГК на ВКС на РБ „държавата отговаря за всички вреди, пряка и непосредствена последица от увреждането, която отговорност е обективна и не е обвързана от наличието или липсата на вина у длъжностното лице, пряк причинител на вредите. Елемент от фактическия състав на отговорността на държавата е установяване незаконосъобразността на акта, действието или бездействието на държавния орган – т.е. ако изобщо не са регламентирани в закона, или ако противоречат на материално-правни и процесуални норми.....Когато вредите произтичат от фактически действия или бездействия на администрацията, обезщетението за тях може да се иска след признаването им за незаконни, което се установява в производството по обезщетението“.

Ответната страна е администратор на лични данни по см. на чл.4 § 7 от ОРЗД и при обработване на личните данни, следва да спазва принципите за законосъобразност и добросъвестност, залегнали в чл.5 §1 б. „а“, както и по б. „е“, а именно: личните данни трябва да бъдат обработвани по начин, който гарантира подходящо ниво на сигурност, включително защита срещу неразрешено или незаконосъобразно обработване и срещу случайна загуба, унищожаване или повреждане, като се прилагат подходящи технически или организационни мерки („цялостност и поверителност“). Съгласно чл.59 ал.1 от ЗЗЛД, администраторът на лични данни /НАП/, като отчита естеството, обхвата, контекста и целите на обработването, както и рисковете за правата и свободите на физическите лица, прилага подходящи технически и организационни мерки, за да гарантира и да е в състояние да докаже, че обработването се извършва в съответствие с този закон. При необходимост тези мерки

се преразглеждат и актуализират.

Същото задължение се съдържа и в чл. 24 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 /GDPR/, а в чл. 32 са предвидени конкретните мерки които следва да се предприемат, а именно: „Като се имат предвид достиженията на техническия прогрес, разходите за прилагане и естеството, обхватът, контекстът и целите на обработването, както и рисковете с различна вероятност и тежест за правата и свободите на физическите лица, администраторът и обработващият лични данни прилагат подходящи технически и организационни мерки за осигуряване на съобразено с този риск ниво на сигурност, включително, *inter alia*, когато е целесъобразно: а) псевдонимизация и криптиране на личните данни; б) способност за гарантиране на постоянна поверителност, цялостност, наличност и устойчивост на системите и услугите за обработване; в) способност за своевременно възстановяване на наличността и достъпа до личните данни в случай на физически или технически инцидент; г) процес на редовно изпитване, преценяване и оценка на ефективността на техническите и организационните мерки с оглед да се гарантира сигурността на обработването.

По см. на дефинитивното понятие по чл.4 § 12 от ОРЗД „нарушение на сигурността на лични данни“ означава нарушение на сигурността, което води до случайно или неправомерно унищожаване, загуба, промяна, неразрешено разкриване или достъп до лични данни, които се предават, съхраняват или обработват по друг начин. Обстоятелството, че е изтекла на 15.07.2019г. информация от сървърите на НАП, вследствие неоторизиран достъп безспорно, сочи на противоправно бездействие на ответника да изпълни произтичащи от посочените разпоредби задължения да осигури достатъчна техническа надеждност и сигурност на информационната си система, за да защити физическите лица във връзка с обработването на личните им данни.

Именно техническата уязвимост на информационната система е довела до нерегламентирано разкриване и разпространение личните данни на ищцата, която е следствие от неприлагането на подходящи мерки за защита.

Ако ответникът беше изпълнил по изискуемия се ефективен начин задължението по предотвратяване изтичането на лични данни, то не би следвало да е възможно злоумишлено деяние, престъпно посегателство по смисъла на НК и обратно – щом има достатъчно данни, че е извършено деяние по чл.319а от НК, това означава, че задачата по предотвратяване на престъплението не е била изпълнена. НАП е следвало да извърши оценка на ефективността на техническите мерки, за да гарантира запазване и недопускане изтичането на личните данни на ищеца.

Обстоятелството, че е извършена хакерска атака, осъществен е неправомерен достъп до информационната система на НАП е неоспоримо доказателство, че не са предприети подходящи технически и организационни мерки за защита при обработване личните данни на ищеца, което е достатъчно да бъде направен извод за противоправност бездействието на НАП. Ответникът е бил длъжен периодично да преценява техническата надеждност и да обезпечи високо ниво на сигурност при обработването на личните данни. Ответникът не е изпълнил задължението си по предотвратяване на престъпление и опазване изтичането на лични данни, като от противоправното му бездействие следва твърдения от ищеца увреждащ резултат.

Бездействието на НАП е незаконосъобразно, защото противоречи на нормативните изисквания на чл.59 ал.1 от ЗЗЛД, чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защита на личните данни /ЕС/ 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016

/GDPR/.

Ирелевантни са доводите на ответника, че след 15.07.2019 г., когато е осъществен нерегламентиран достъп са били предприети мерки за защита личните данни.

При тези изводи съдът приема наличието на първият елемент от фактическия съста на отговорността.

Не се установяват обаче вторият и третият елемент на състава, а именно реално настъпила вреда, както и причинна връзка между бездействието и нея.

Обезщетенията за неимуществени вреди се присъждат за конкретно претърпени физически и психически болки, страдания и неудобства, които са пряка и непосредствена последица от незаконосъобразното бездействие на ответника. На репарирание подлежат и вътрешните, душевни състояния тогава, когато справедливостта налага същите да бъдат възмездени, но настъпването на същите не се предполага, а подлежи на главно и пълно доказване в процеса.

В правната теория е прието, че обезщетението за неимуществени вреди е с компенсаторна функция, доколкото е възможно да бъдат компенсирани вредите в техния паричен еквивалент.

Размерът на обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост при съобразяване на всички конкретни обективно съществуващи обстоятелства и практиката на съдилищата.

Ищецът твърди, че е изпитал страх от използването на личните му данни и възможните злоупотреби, които могат да се извършат, като напр. теглене на кредити на нейно име, учредяване на ипотечи, неудобство от оповестяването им, срам, ужас, че целият му живот става публично достояние.

Изброените емоционални състояния - страх, срам, неудобство, безспорно представляват вид неимуществени вреди.

За да бъде уважен искът по основание обаче следва по категоричен начин да се установи, че са настъпили претендираните неимуществени вреди, както и че същите са именно в резултат на незаконосъобразното бездействие.

В исковата молба единствено са изтъгнати опасения за евентуална злоупотреба, поради изтичане на лични данни, но не са ангажирани доказателства, от които по безусловен и несъмнен начин да се установи настъпил вредоносен резултат.

Преживените стрес, безпокойство и притеснение, следва да са от такова естество, че да доведат до някаква помяна в качеството на живот и поведение на ищеца.

Освен това, за да се установи реално притеснение у ищеца за възможни злоупотреби с имущество, най-малкото следваше да се представят доказателства за наличието на такова – налични банкови сметки и имоти. Наличното имущество на ищеца не е доказано, като съдът приема, че не е налице реален страх и притеснение от злоупотреби с нещо, за което не се знае дали съществува и в какъв размер е то.

За установяване на така посочените неимуществени вреди не бяха събрани и приети в процеса никакви писмени и/или гласни доказателства с оглед липсата на каквато и да е активност от страна на ищеца.

Съдът е допуснал разпит на искания от ищеца свидетел, но същият не е доведен в съда.

В заключение, следва да се приеме, че не са осъществени всички елементи от фактическия състав, за да бъде ангажирана отговорността по чл.1 ал.1 от ЗОДОВ, налице е незаконосъобразно бездействие на НАП, но не и реално доказано увреждане, което да е в пряка причинна връзка с бездействието, поради което съдът следва да отхвърли исковата претенция за обезвреда на неимуществени вреди.

На основание чл.10 ал.4 от ЗОДОВ ответната страна има право на присъждане на разноски, съразмерно с отхвърлената част от иска. В хода на устните състезания юрк. Т. е заявил претенция за присъждане на юрисконсултско възнаграждение и такова му се дължи, като същото се определя в размер на сумата от 100.00 лева на основание чл. 24 от Наредба за заплащането на правната помощ.

Мотивиран от гореизложеното, АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. - град, II-ро отделение, 35 състав

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ иска на С. В. Б. срещу Националната агенция за приходите за присъждане на обезщетение в размер на 1000 (хиляда) лева за причинени неимуществени вреди, претърпени в резултат на неизпълнение в достатъчна степен на задължението по чл.59, ал.1 от Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД), чл.24 и чл.32 от Общия регламент относно защитата на личните данни (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета (GDPR), ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 15.07.2019г. до окончателното ѝ изплащане.

ОСЪЖДА С. В. Б. да заплати на Националната агенция за приходите 100.00 /сто/ лева юрисконсултско възнаграждение.

Решението може да се обжалва пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщението до страните за изготвянето му и получаването на препис от съдебния акт.

СЪДИЯ: